

XUDAFƏRİN

“Xudafərin harayından qalan mən!..”

Qəzet 1932-ci ildən çuxur № 07-08 (6769-6770) 26 iyun 2016-cı il Cəbrayıl RİH-nin orqanı

26 İyun - Azərbaycanın Silahlı Qüvvələr günüdür!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 20-də Rusiya Federasiyasına işgəzar səfəri çərçivəsində Sankt-Peterburq şəhərində Prezident Vladimir Putin ilə görüşüb.

Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir PUTİN Azərbaycan dövlətinin başçısını salamlayaraq dedi:

- Hörmətli İlham Heydər oğlu!

Əziz dostlar!
İcazə verin, sizi Peterburqda salamlayım.

Bizim hansı problemlə bağlı toplaşmağımız yaxşı məlumdur. Bu, bizə çıxdan qalmış Qarabağ problemidir. Lakin mən bizim görüşümüzden istifadə edib, ilk növbədə yenice başa çatmış Sankt-Peterburq Beynəlxalq İqtisadi Forumu fonunda ikitərəfli münasibətlərimiz barədə də danışmaq istərdim. Təessüflə qeyd etmək istərdim ki, bizə məlum olan səbəblər üzündən həm keçən il, həm də bu il əmtəə dövriyyəsinin bir qədər azalmasını müşahidə edirik. Burada enerji daşıyıcılarının qiymətlərinin azalması da, valyutaların məzənnə fərqləri də təsir göstərir. Biz sizinlə səbəbləri bilirik.

Mən bizim bugünkü görüşümüzdən istifadə edərək həm bu barədə, həm də ikitərəfli görüşlərimizin məzmununu təşkil edən bütün məsələlər, o cümlədən humanitar aspektlər barədə danışmaq istərdim. Azərbaycanda rus dilinin öyrənilməsinə necə qayğı ilə yanaşlığını, bizim ali məktəblərimizin filiallarının necə uğurla fəaliyyət göstərdiyini bilirik. Biz bütün bunları yüksək qiymətləndiririk. Ümidvarım ki, bu iş bütün istiqamətlər üzrə davam etdiriləcək.

Sizi görməyə çox şadam.
Xoş gəlmisiniz.

***

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV dedi:

- Sağ olun, hörmətli Vladimir Vladimiroviç.

Əvvələn, bizi növbəti dəfə Rusiyaya səfərə dəvət etdiyinizə görə Size təşəkkür etmək istəyirəm. Fürsətdən istifadə edib Sizi növbəti Peterburq Beynəlxalq İqtisadi Forumunun uğurla keçi-

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin görüşü

rilməsi münasibətile də təbrük etmək istərdim. Bu ilki forum yubiley forumudur. Forum bu illər ərzində qlobal siyaset və iqtisadiyyat məsələlərinin müzakirəsi və həlli üçün ən mühüm məkanlardan birinə çevrilib. Azərbaycan forumun işində fəal iştirak edib. Bizə xüsusilə xoşdur ki, Azərbaycanda Rusiya Bankı tərəfindən qismən maliyyələşdiriləcək iri energetika obyektiinin yaradılması barədə sənəd Sizin iştirakınızla imzalanıb.

Əlbəttə, bugünkü əsas diskuSSIONANIN mövzu su Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsidir. Mən bu görüşü keçirmək təşəbbüsünə və məsələnin həllində Rusyanın oynadığı konstruktiv rolə görə Size təşəkkür edirəm. Münaqişə uzanıb. Rusyanın və ATƏT-in Minsk qrupunun digər həmsədrələrinin bəyan etdiyi kimi, status-kvo qəbul edilməzdirdi. Biz bu bəyanatı tamamilə dəstəkləyirik. Lakin status-kvonun dəyişməsi üçün 20 ildən artıq müddətdə Azərbaycanın işğal altında olan ərazisinin işğaldan azad edilməsi başlanmalıdır. Bu

gün biz bu barədə ətraflı danışacaqıq. Biz ümidi edirik ki, son iki ildə praktiki olaraq aparılmayan danışıqlar prosesinə konstruktiv dinamika verməyə nail olacaqıq.

Əlbəttə, bu görüş həm iqtisadi, həm də digər sahələrdə münasibətlərimizin geniş spektrini müzakirə etmək üçün yaxşı imkandır. Düşünürəm ki, əmtəə dövriyyəsinin azalması müvəqqəti haldır. Biz onun bərpa edilməsi və artırılması yollarını axtarırıq. Düşünürəm ki, belə də olacaq. Energetika sahəsində fəal qarşılıqlı əlaqələrimiz, nəqliyyat sahəsində əməkdaşlıqla yaxşı perspektivlər var. Humanitar mövzu həmişə xüsusi əhəmiyyət kəsb edib. Bu, xalqlarımızi bir-birinə yaxınlaşdırın mövzudur. Bunsuz münasibətlər qurmaq mümkün deyil. Bizim münasibətlərimizi həm Rusiya, həm də Azərbaycan strateji tərəfdəşləq münasibətləri kimi səciyyələndirir.

Dəvətə görə bir daha təşəkkürümüz bildirirəm və ümidi edirəm ki, Sizi tezliklə Azərbaycanda görəcəyəm.

Vladimir PUTİN: Sağ olun.

AZƏRBAYCAN ƏSGƏRİ

Oğul deyib bəslədi,
Darda ikən səslədi.
Yonum gələn səsdədi:
-Gəl, könlümün sərvəri,-
Azərbaycan əsgəri!

Yaxşı-yaman qarışdı,
Bu bir özgə yarıdı.
İstəyimiz barişı:

Qoymur ki, söz ləngəri-
Azərbaycan əsgəri!

Yarı zülmet, yarı dan,
Donuz çıxmır daridan.
Nigaran yurd sarıdan:
Yurdun igid, mərd əri-
Azərbaycan əsgəri!

Kömək umma özgədən,
Bunu deyib öz Dədən.
Bir Vətəndi hər bədən:
Sinəsi yurd səngəri-
Azərbaycan əsgəri!

CAN VƏTƏN

Çox gözlədik bu anı,
Dile gətdik duanı.
Qaytardıq Seysulanı;
Dedik qana qan, Vətən,
Gözün aydın, can Vətən!

Yoxdu gedib gələni,
Düşmən qurub tələni.
Sonda aldıq "Lələ"ni;
Artı şərəf-şan, Vətən,
Gözün aydın, can Vətən!

İstər gözüm alışa,
Gedib çıxdıq Talişa.
Dedilər gel barışa;
Gözəl gəldi an, Vətən,
Gözün aydın, can Vətən!

Biz yeridik nər kimi,
Şəhid olduq ər kimi.
Səslesən sən hər kimi;
Yanında bil, san, Vətən,
Gözün aydın, can Vətən!

Hidayat Səfərli

"15 iyun-Qurtuluş günü" münasibatılı ümumrayon tədbiri

Cəbrayıl rayonu sakinlərinin məskunlaşdırıldığı qəsəbələrdə ümumtəhsil məktəblərinin müəllim və şagird kollektivlərinin, ictimaiyyet nümayəndələrinin iştirakı ilə 14-15 iyun tarixlərində Milli Qurtuluş gününe həsr olunmuş tədbir keçirilib. Tədbirdə "15 iyun- Qurtuluş günü"nın əhəmiyyətindən danışan rayon icra Hakimiyyətinin başçısı cənab Kamal Həsənov bildirdi ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycanda ali hakimiyyətə qayıdışı dövlətçilik tariximizin şəhəfəsini təşkil edir.

RİH başçısı eyni zamanda Ümummilli Liderin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrde milli-mənəvi dəyərlərimizin bərpa edilməsindən, onun qətiyyəti, apardığı uğurlu daxili və xarici siyaset sayesinde ölkəmizin xaosdan xilas olmasına, sivil demokratik inkişaf yolu ilə inamlı irəliləyərək böyük nailiyyətlər qazanmasından və bu

Mədəniyyət və İstirahət parkında rayon icra Hakimiyyətinin başçısı cənab Kamal Həsənov, rayon icra Hakimiyyəti başçısı aparatının əməkdaşları, hüquq-mühafizə orqanları, Səhiyyə, Mədəniyyət, Təhsil işçiləri, digər idarə və müəssisələrin kollektivləri, eləcə

də rayon ictimaiyyəti Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi öününe gül-ciçək dəstələri düzərək, dahi şəxsiyyətə hörmət və ehtiramlarını bildirdilər.

Tədbir Mədəniyyət və İstirahət parkında ümumxalq gezintisi ilə davam etdirildi.

"Xudafərin"

davamlı siyasetin ölkə Prezidenti İlham Əliyev cənabları tərəfindən çox böyük uğurla davam etdirilmiş səhəbət açıldı.

15 iyun 2016-cı il tarixdə isə Cəbrayıl rayon icra Hakimiyyətinin və YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə Bileşuvər rayonu 4 sayılı qəsəbə ərazisində salınmış Ulu Öndər Heydər Əliyevin adını daşıyan

Bileşuvər rayonu ərazisində salınmış məcburi köçkün qəsəbələrində 2016-cı ilin iyun ayının təmizlik ayı elan edilməsi haqqında Cəbrayıl rayon icra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənovun Sərəncamı ilə ayrı-ayrı qəsəbələrdə gigiyenik-sanitariya tədbirlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı işçi qrupları yaradılmışdır.

Müşahidələr göstərir ki, rayonun bilavasitə xidməti ərazisi hesab edilən Bileşuvər rayonu ərazisində salınmış 4456 evdən ibarət 11 qəsəbə ərazisində magistral

rın aradan qaldırılması üçün iyun ayı rəsmi olaraq təmizlik ayı elan edilmiş və bu haqda tədbirlər planı hazırlanmışdır.

Odur ki, biz də bu məqsədlə RİH başçının müavini - Sosial-iqtisadi inkişafın təhlili və proqnozlaşdırılması şöbəsinin müdürü Tapdıq Nəsimovla əlaqə saxlaşdırıq və tədbirlər planının həyata keçirilməsi ilə bağlı məlumat verməsini xahiş etdik. O, bildirdi ki, bu məqsədlə qəsəbələrdə sakinderlər görüsələr keçirib, iyun ayının təmizlik ayı elan edilməsi ilə bağlı onları məlumatlandırmışq, sakinderlər təmizlik ayında feal iştiraka dəvət etmişik. Habelə işçi qrupu-

etdiyi torpaq sahələrini boşaltmaq barədə de tədbirlər görülmüşdür.

Təmizlik aylığının nəticəsi olaraq rayon icra Hakimiyyəti başçısının Sərəncamından irəli gələn hal kimi qəsəbələrdə fəaliyyət göstərən işçi qruplarının işinə ciddi nəzarət etməklə, qarşıya çıxan problemlərin həllinə operativ olaraq əməli köməklik göstərməklə qəsəbələrə məsul olan rayon qərargahının üzvləri kimi sonda işin gedisini müzakirə edəcəyik.

Aylıq başa çatıldıqdan sonra isə Rayon Qərargahı üzvlərinin iştirakı ilə qəsəbələr üzrə tədbirlər planının yerinə yetirilməsi qiymətləndiriləcək, "Təmiz qəsəbə", "Tə-

Qəsəbələrdə təmizlik aylığı

yolun kənarında yerləşən evlərin bəzilərinin sahibləri magistral yol ilə həyətyanı sahəsində qalan səkiyi zəbt edir, yararsız əşya və zibil tullantıları səkiyi yiğməqlə piyadaların hərəkətinə mane olur, nəticədə sakinlər çarəsizlikdən nəqliyyat vasitələrinin hərəkət zołagini çıxmalar olurlar ki, bu da onların həyatına təhlükə yaradır.

Qəsəbələrdə ümumi tanışlıqdan o da aydın görünür ki, qəsəbədaxili küçələr sakinlər tərəfindən nətəmiz saxlanır, sanitari-gigiyenik qaydalara əməl edilmir. Bəzəi ailələr mösət tullantılarını, çirkli suları küçəyə axıdaraq insanların sağlamlığına təhlükəli olan infeksiya mənbələri yaradırlar. Heyvan saxlayan ailələr mal-qaranın peynir tullantılarını yolun kənarına toplaşır ki, bu da əhalinin haqlı nəzərləyinə səbəb olur.

Elə qəsəbələrdə bu kimi halla-

muz qəsəbələrdə yol ilə həyətyanı sahə arasında qalan səkiyi vətəndaşlar tərəfindən qoyulmuş çəperin, pərakəndə şəkildə əkilmiş ağacların və piyadaların hərəkətine mane olan digər əşyaların təmizlənməsinə nəzarət etmişdir. Bu məqsədlə ay ərzində küçəyə axıdilan mösət sularının torpağa hopdurulması üçün hər bir həyətde xüsusi quyular qazılmış, qəsəbədaxili küçələrin və gediş-geliş yollarının kənarlarında yiğilmiş tullantılar (peynir, zibil və lazımsız əşyalar) yiğidirilmiş, yollar və küçələr səliqəyə salınmışdır. Bundan başqa, qəsəbələrin daxilində və magistral yol kənarlarında fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin qarşısında və ətrafında təmizlik işləri də həyata keçirilmişdir. Qəsəbələrin sağ və sol tərəfində yaşayan vətəndaşların həyətyanı sahəsindən əlavə zəbt

"miz küçə" nominasiyaları üzrə mükafatlar təqdim ediləcəkdir.

"Təmiz qəsəbə" nominasiyası üçün 1000 manat, "Təmiz küçə" nominasiyası üçün isə 150 manat nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd edək ki, Rayon icra Hakimiyyəti başçısının Tədbirlər Planına uyğun olaraq gələcəkdə rayon əhalisinin sosial həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması məqsədilə bundan sonra da müvafiq silsilə tədbirlərin icrasına başlanılaqdır. Xüsusən də kənd təsərrüfatı mehsullarının istehsalının artırılması istiqamətində bir sıra mühüm addımların atılması nəzərdə tutulmuşdur. Bu haqda qəzetiminin növbəti sayında etrafı məlumat verəcəyik.

"Xudafərin"

CƏBRAYIL RAYONUNDA DEMOQRAFİK VƏZİYYƏT HAQQINDA

ömür uzunluğu 74.2 yaş, o cümlədən oğlanlar üçün 71.6 yaş, qızlar üçün 76.8 yaş təşkil edir.

2015-ci il ərzində rayonda 1391 nəfər, gündə toxminən 4 körpə doğulmuşdur ki, onların da 52 faizini oğlanlar, 48 faizini isə qızlar təşkil edir.

2014-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablı ilə doğulanların sayı 17.5-dən

18-ə qədər artmışdır.

Doğulanların 6.9 faizi rəsmi nikahdan kənar doğulmuşdur.

Ölkədə orta hesabla bir qadına bütün ömür boyu 2.3 doğulmuş uşaq düşür

mələrdən, həzm sistemi xəstəliklərindən və tənəffüs orqanlarının xəstəliklərindən ibaret olmuşdur.

2015-ci ildə hamiləlik, doğuş və doğuşdan sonrakı dövrlərdə baş verən ağırlaşmalar nəticəsində qadın ölümü baş verməmişdir.

Birinci nikaha daxil olanların orta yaş həddi ölkə üzrə kişilər arasında 27.4, qadınlar arasında isə 23.3 yaş təşkil edir.

2015-ci il ərzində Cəbrayıl rayon Polis Şöbəsinin Qeydiyyat və Şəxsiyyət vəsiqəsi qrupu tərəfindən daimi yaşamaq üçün Cəbrayıl rayonuna 348 nəfərin geldiyi və 85 nəfərin rayondan getdiyi qeydə alınmışdır.

Rayon Statistika idarəsi

ilahi! Demək, məni Əzraılışız öldürdü, ilahi! Məni Əzraıldən qaşaq öldürdü. Məni ruh bədənidən uçmuş gəzen-yeriyen cansız cəsədə döndərdin!.. Məni ümidimən asib edam etdirdin!..

4) Mən hərbçi kimi ermənilərə əsir düşəndə, məni sən o qəddar fəşslerin elindən fiziki və mənəvi cəhətdən sappasaqlam şəkildə xilas edib 2-ci dəfə həyata qaytarın, ilahi! Mənim həyatımı xilas edən Tanrı, taleyi də yar ol! Qiyma mənə bəxş etdiyin 2-ci ömrümü ümidi üzgün, taleyi kuskun yaşayım, ay Al-lah!

08 may 2016
Şakir ALBALIYEV

Elegiyadan doğulan şəhadətnamələr

1) Bir ilahi eşqin eli ilə məni öldürdü, ilahi! Məni bu ilahi eşqi Əzraılım göndərmişdin? Əzraılı canım yox, ruhumun üstünə göndərdir. Ruhumu öldürüb, canımı saxladın. Qəbiristanlıqdan xordamış ölü kimiyəm, ruhsuz bədən gəzdirməm...

2) Mən həyatda özümü bilib-tanıyan cismimi öldürüb, ruhumla yaşayarıdım... Məndən həmişə sorusurdular ki, niyə bele arıq(lamı)san? Daha qayıdış cavab vermirdim ki,

məni cismim yox, ruhum yaşadır.

3) Məni niyə Əzraılışız öldürdü, Allah! Əzraıl gəlib adamın elindən canını alar, ruh isə bədənidən göye uçub yaşayar. Sən isə duyğumu, düşüncəmi, hissiyyatımlı öldürdü, ilahi! Allahın müqəddəs mələyi Əzraıl canımı yox, ruhumu öldürdü. Axi ruh müqəddəsdir.

Müqəddəs olanı öldürməzlər. Axi müqəddəs olan Əzraıl müqəddəs olan ruhu necə öldürər?.. Demək, məni Əzraıl öldürmedi,

VƏTƏN SƏNƏ OĞUL DEDİ...

Şəhid Ruhin Əşrəf oğlu Qəhrəmanovun "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edilməsi mərasimindən qeydlər

Aprel döyüsləri zamanı qəhrəmanlıqlar göstərərək şəhid olmuş eloğlumuz Ruhin Əşrəf oğlu Qəhrəmanovun "İgidliyə görə" medalı ilə təltif olunması münasibətlə ümumurayon tədbiri keçirildi. Qara-bağ müharibəsi iştirakçıları və əllərinin, döyük yoldaşlarının, rayon ictimaiyyətinin, aile üzvlərinin işt-

Azərbaycan ordusu tərəfindən bu hücumların qarşısı qətiyyətlə alınmış, həyata keçirilən uğurlu əməliyyat nəticəsində qəsbkarlar xeyli sayda canlı qüvvə və hərbi texnika itirmişdir. İşğal altında olan mövqelərimiz düşməndən azad edilmiş. Silahlı Qüvvələrimiz daha əlverişli üstün mövqelərə sahib ol-

ıcazə verin torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olan bütün vətən övladlarının xatirəsini birləşiqəlik sükutla yad edək.

Şəhidlərimizin xatirəsi hörmət və ehtiramla yad edildikdən sonra cənab Başçı sözüne davam edərək bildirdi ki, bu gün bura yığışmaqdə məqsədimiz Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının 19 aprel 2016-ci il tarixli, 1967 nömrəli Sərəncamı ilə Qəhrəmanov Ruhin Əşrəf oğluna ölümündən sonra "İgidliyə görə" medalının təqdim edilməsi ilə bağlıdır.

Bu diqqət və qayğıya görə Möhtərem Prezidentimizə bütün cəbrayıllılar adından minnədarlığı bildirirəm və bu medalı böyük fəxrə, qürur hissi ilə şəhidin atasına təqdim etmek istəyirəm.

Medal şəhidin atası, birinci Qarabağ mühəribəsinin iştirakçısı və əlili Əşrəf Qəhrəmanova təqdim olundu.

Söz əsgər atası, şair-publisist, bu sətirlərin müəllifi Hidayət Səfərliyə verildi. O, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin son uğurlu əməliyyatlarından söz açaraq qeyd etdi ki, şəhid Ruhin Əşrəf oğlu Qəhrəmanov 10 oktyabr 1994-cü ildə Cəbrayıł rayonunun Xudaverdili kəndində, Əşrəf Qəhrəmanovun ailəsində dünyaya göz açıb. O, 01 sentyabr 2001-ci ildə Ramiz Xudiyev adına Minbaşılı kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olmuş, 2012-ci ildə həmin məktəbi bitirmişdir. 2012-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə çağrılmış və 2014-cü ilin aprel ayında ordudan təxris olunmuşdur. 01 noyabr 2014-cü il tarixdə müdəddətindən artıq hərbi xidmətə getmiş, 02 aprel tarixdə "Lələ təpəsi" yüksəkliyi uğrunda gedən döyüslərdə qəhremancasına şəhid olmuşdur. Ruhinin qəhrəmanlıından danışan natiq fikirlərini "Başını uca tut, şəhid atası!" və "Can Vətən" şeirlərini söyləməklə bitirdi:

**Hidayətəm, yurd-yuvamız talanmış,
Ürək yanıb yurd oduna qalanmış.
Dedim ölləm, ölməmdim yalanmış,
Şəhid olmaq ər oğulun butası;
Başını uca tut, şəhid atası!**

Şəhidin təhsil aldığı Ramiz Xudiyev adına Minbaşılı kənd tam orta məktəbin direktoru İsmayııl Quliyev çıxış edərək Ruhinin məktəb

illəri ilə bağlı xatirələri dile getirdi. O, qeyd etdi ki, məktəb kollektivi belə vətənpərvər oğul tərbiyə etdikləri üçün fəxr edir, şəhid eloğlumuzun xatirəsini əziz tuturlar. Məktəbin geniş foyesində şəhidə bağlı xüsusi guşə yaradılmış, guşə öndən açıq dərsler təşkil olunmuşdur. Ruhinin oxuduğu sinif və əyləşdiyi sağird partası onun adına layiq şəkillərlə və gül-çiçəklərlə

geri alınması bu imkanı bize verdi. Buna görə də hər birimiz şəhidlərimizə borcluyuq. İsmət müəllim "Lələ təpəsi" ilə bağlı rəvayəti də tədbir iştirakçılarına çatdırıldı və çıxışını bu bayati ilə bitirdi:

**Lələyəm, başdan mən,
Yeməm, hər bişən aşdan mən.
Nə atam var, nə anam,
Yaranmışam daşdan mən...**

bəzədilmişdir. Ruhinin qardaşı Qəhrəman Qəhrəmanov da bizim məktəbin yetirməsidir. O da döyüslər zamanı qəhrəmanlıqlar göstərib, qələp yaraları alıb.

Haşıya: Azərbaycan Respublikası Prezidenti, cənab İlham Əliyevin 19 aprel 2016-ci il tarixli 1967 nömrəli Sərəncamına əsasən Qəhrəman Əşrəf oğlu Qəhrəmanov da "İgidliyə görə" medalı ilə təltif olunub. İgid eloğlumuzu bu münasibətlə təbrik edirik.

Rayonumuzun Cocuq Mərcanlı kəndindən olan, hazırda Biləsuvar rayonu məcburi köçkü qəsəbəsində pedaqoji fəaliyyətini davam etdirən tarix müəllimi İsmət Həziyev çıxışında bildirdi ki, kəndimizin qədim qəbiristanlığı "Lələ təpəsi"ndə olduğundan uzun iller idi ki, əzizlərimizin məzarlarını ziyrət edə bilmirdik. Son döyüslər zamanı bu yüksəkliyin

məktəblilərin ifasında ədəbi kompozisiya sesləndirildikdən sonra söz şəhidin atası Əşrəf Qəhrəmanova verildi. O, oğlunun qəhrəmanlığına verilən yüksək qiymətə görə olke başçısına dərin minnetdarlığını bildirdi, rayon rəhbərliyinə, tədbir iştirakçılarına təşəkkür etdi.

Şəhid eloğlumuzun ruhuna böyük hörmət və ehtiramın tətənəsinə çevrilən mərasimi rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı cənab Kamal Həsənov yekunlaşdırdı.

HİDAYƏT SƏFƏRLİ,
"Xudafərin" qəzetinin baş redaktorunun müavini,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü, şair-publisist

Mühərribədə döyük zamanı göstərdiyi igidliyə görə;

Döyük əməliyyatlarına uğurlu rəhbərlik etdiyinə və şəxsi mərdlik göstərdiyinə görə;

Həyatı təhlükə altında hərbi borcu yerinə yetirərkən igidlik göstərdiyinə görə;

Xüsusi tapşırığı yerinə yetirərkən cəsarət göstərdiyinə görə...

Tədbiri giriş sözü ilə Cəbrayıł Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı cənab Kamal Həsənov açdı:- Aprel ayının 1-dən 2-nə keçən gecə mənfur erməni işğalçıları mövqelərimizə və yaşayış məntəqələrimizə təxribatçı hücumlar etmiş,

Milli Qəhrəmanlarımız

Qeyrətdən yoğrulmuşdu vətənpərvərliyi...

**Qəlbimə bir naşı dəydi,
Namərd atdı daşı, dəydi.
Güllərə göz yaşı dəydi,
Bu məzarda şəhid yatır.**

Şəhid məzarları qədimdən bu güne xalqımızın and yeri olub. Çünkü uğrunda qurban getdiyi torpağın vətən olduğuna məhz şəhidin qəbirleri nişan verir. Nişan verir ki, bu vətən dünən də bizim olub, bu gün də bizimdir, sabah da bizim olacaq. Bizim Cəbrayıllı rayonunun Dağ Maşanlı kəndinin cənubunda camaatın Şeyitlər (şəhidlər) piri dedikləri bir ziyyətgah var idi. Həmin yerde naməlum məzarlıq var idi. Demək, bu toplu şəhid məzarlığı qədim tariximizin eksəsəsi kimi onu nişan verirdi ki, bu yerlər dədə-babalarımızın torpağı olub və bu torpağı yadellilərdən qoruyub vətən kimi saxlamada uğrunda can qurbanı verilib, şəhadətə qovuşublar. Deməli, şəhid məzarları həm də vətəni vətən etməyin canlı şahidləridir...

Bu gün 23 ildir ki, doğma dədə-baba yurdumuzdan, Cəbrayıldan didərgin düşmüşük. Amma həmin torpaqlarda qalan şəhid məzarlarımız var. O məzarlardan biri de Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Vüqar Tofiq oğlu Hüseynovundur: "Daşkəsənin ulu kənd qəbiristanında uyuyan Vüqarın qəbrinin başdaşından qaynar baxışlı bir oğlan boylanır dünyamiza. Onun işığı-hərəketi azalmayan baxışlarından yurd sevgisi və bir də "Ölüm, keç günahından" sözləri oxunur elə bil. Bu sözlərdən Vüqarın yاشamaq amalı, şəhidlik "sevinci", "ömr bəxtəvərliyi" duyulur hemişə" (s.258)

İsmayıllı imanzadə və Tariyel Abbaslıının "Cəbrayıllı şəhidləri" kitabındaki Vüqar Hüseynov haqqında ocerke bu sözlərlə yekun vurulub. Amma nəzərə alaq ki, bu ifadələr 23 il bundan qabaq Cəbrayılda yaşadığımız bəxtəvər günlərimizdə - alnımız qacqınlıq-köckənlük müsibəti yazılmadığı vaxtlarda qələmə alınıb. Onda Daşkəsən kəndi də Vüqar Hüseynov kimi mərd, cəsur ığidlerimizin qəhrəmanlığı sayesinde yerində idi, qəbiristənliliklərimiz da erməni (hay) vandallızımı tətəcəsində yerləyeksən olub dağıdılmamışdır. İndi tarimar olmuş yurd yerlərimizi

xəyalımda canlandıranda, xara-ba qalmış evlərimizi tə-səvvürümə getirəndə, havalanmış kimi oluram. Hələ desəm özüm-özümü suçlandıram da, ister-istəməz bu duygulanmala-rım misralara çevrilib kağız üzə-rinə beləcə köçür:

**Kişiləndik, oğul oldu adımız,
Azığın-təzgın düşdük, ölüb-itmədik.
Yağı tapdağına keçdi yurdumuz,
Vətən torpağına gəmüb-bitmədik,
Şəhid tek torpağa qurban getmədik!..**

Amma bu misraların arxa-sınca da lənət şeytana deyib emosiyalarını cilovlamağa çalışıram. Fikirlərimə-düşüncələri-mə aydınlıq getirirəm ki, yox, ucdantutma hamımız kor-korane topun-tüfəngin ağızına özümüzü qırğına vermək də işlər düzə-lən deyildir. Arxalı köpek qurd basar deyiblər. Dünyanın qara divləri olan Əhrimən xisəltli ermənilər -haylar özlərinə sarı divlər olan rusları, sarı-ağ iblislər olan ingilisləri-amerikanları havadar tutmuşdular, müasir tipli silahlara üstümüze saysız-he-sabsız qosun yeritmişdilər. Təbə-əstəğfürüllah, Allah da ele bil gavırın tərəfəne keçmişdi. Amma yox, hər halda Allah son anda öz adlarından biri olan - Haqq simasını özündə təcəlla etdirib, haqqın tərəfini saxlayır. Ele bizi-m Dağtumas camaatının uşaq-dan-böyüye hamisinin tələf olacağı təhlükəsindən sovuşması özü də İləhinin mərhəməti idi... Bəlkə də bu da bəndələrini bir cüre sınaq meydانına çək-məsidir Allahın...

Bir də ki, yuxarıdakı düşüncələrimə qayıdib bir daha aydınlıq getirirəm ki, axı Cəbrayıllı torpağı işgal olunanadək azmı qurbanlar verdik, azmı ig-idlərimiz öz sağlamlıqlarını itirdilər, şəhid oldular! Ele onların biri də haqqında söz açdığımız Milli Qəhrəman Vüqar Tofiq oğlu Hüseynov idi.

Vüqarın keşməkeşli qısa və şərəflə tale yolu haqda çoxdan yazmaq isteyirdim. "Açıq səma" qəzetinin baş redaktoru Şamo Nərimanoğlunun bibisi oğlu idi Vüqar. Ona görə də Şamo müəllimdən vasitəcilik etməyi, şəhidin yaxınları ilə ünsiyyət yaratmağı xahiş etmişdim. Bu gün-sabaha sala-sala axır ki, bir gün məqam yarandı. Şəhidin qardaşı Fuadın telefonuna zəng edib görüşdüm.

Söhbət zamanı Vüqarın şərəfli özkeçmiş (tərcüməyi-hal) dəfə-terini vərəqləyirik. 20 iyun 1969-cu ildə Cəbrayıllı rayonunun Daşkəsən kəndində anadan olan Vüqar Hüseynov 1976-1986-cı illərdə orta təhsil alır. Bakıya gə-lir, texniki peşə məktəbine daxil olur, qaynaqçı peşəsinə yiyələ-nir. 1987-1989-cu illərdə Sovet ordusunda olur, Ukraynada daxili qoşun növündə hərbi xidmətdə olur. Yaxşı xidmətlərinə görə də-fələrlə komandanlıq tərəfindən təşəkkürnamələr alır. Valideyn-

ləri Tofiq müəllimin, Sevgili xala-nın ünvanına da təşəkkür məktubu gelir. Bax beləcə, qulluq et-diyyi hərbi hissədə - Ukrayna tor-pağında da hərbi intizamı ilə özüne böyük xətir-hörmət qaza-nır Vüqar.

1989-1990-ci illərdə Binəqə-di NQÇİ-də qaynaqçı işleyəndə də iş yoldaşlarının dərin rəqəbat və sevgisini qazanır. 1990-ci ilin müdhiş 20 Yanvar hadisələri onun qəlbini lərzəyə gətirir, da-xili təlatüm hissi keçirir və özünü hadisələrin gur nöqtəsinə çatdırır. Gecədən səhərə kimi yaralı-ları və meyitləri daşımaqdə ya-xından iştirak edir. Elə bundan sonra da onun həyatında bir döndəş mərhələsi başlayır. Sovet imperiyasının ikiüzlü siyasetinə, mənəfur ermənilərə qarşı üreyin-de nifret hissi baş qaldırır. Özlüyündə qeti bir ölçü götürür və 1990-ci ildən DİN-in Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsine könlüllü daxil olur.

Beləliklə qarşısına belə bir məqsəd qoyur ki, doğma vətəni-mizi hər cür yad təhlükədən xi-las etməkdə gücü çatan kömək-liyi edəcək, dara düşmüs vətəni-mizin harayına bir kişi kimi, bir polis kimi yetişcəkdir. Bəli, V.T.Hüseynovun həyat kredosu hər cür haqsızlıqla qarşı əzmkar şəkildə mübarizə aparmaq oldu. Onun bu cür mərdane keyfiyyət-ləri qəlbinə təpər, qoluna qüvvət verir, tutduğu haqq yolundan dönməz olmağa ruhlandırdı.

"Ölüm, keç günahimdən" adlı ocerkdən aşağıdakı parçanı mi-sal getirmək bir daha yetər ki, bu cəsür eloğlumuzun hənsi qeyrətin, teperin daşıyıcısı olduğunu yeqinləşdirəsən: "Xalqımızın cə-sur jurnalıñ qızı Salatin Əsgərovuñ erməni quldurları qətle yetirəndə Vüqarın ayağı altında ele bir yer qaçıdı. O, qovrula-qovrula:

- A kişilər, - dedi, - harda görünüb ki, qadına-qızı güllə atıb onu qanına bələyəsen. Tay bundan sonra bu harsın diğalarına aman yoxdu..."

Vüqar ömrünün axırına kimi andına sadiq qaldı. Qala dərəsi kəndi yaxınlığında keçirilən əməliyyat zamanı milis dostları ilə birgə Salatin qatillərini əle keçirəndə ürəyi bir az dinclik tapdı" (s. 257-258).

Vüqarın qardaşı Fuad da bu barədə ürək yanğısı ilə danışdı. Onun Salatin xanımın qatilinin tutulmasındaki fədakarlığından söz saldı. Dedi ki, Vüqar başqa oğul idi, namus-qeyret məsəlesi onun üçün ən müqəddəs bir hiss idi. O, düşmənə qarşı barışmaz olduğu kimi, vətənimizə qarşı da canıyanan, sədaqətli idi.

Bu məqamda bir faktı da ya-da saldı Fuad. Bildirdi ki, Vüqarın Xocalı aeroportunda ictimai asayışın qorunmasına mühüm xidmətləri olub. Hətta bir dəfə Zor Balayan Xocalıda olarkən, Azərbaycan bayrağının altından keçmədikdə, Vüqar dözməyib

onu şapalaqla vurmüşdu. Bu ha-disə Sovet rejiminin laxladıği, çökəmek ərefəsində olduğu və Azərbaycanın öz müstəqilliyyinə yenice qədəm qoyduğu dövrə baş verib.

Bəli, o vaxtlar bütün Erməni-standa vahimə xofu yaradan Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsinin (OMON) əməkdaşı kimi Vüqar erməni liderlərindən sayılan yazıçı Zor Balayana vurduğu şillə ilə öz həddini göstərmişdi. Əslində bununla həm də demək istəmişdi ki, əlinə götürdüyü qələmdən abır-həya elə. Çünkü qələmin müqəddəs vəzifəsi haq-qı-ədaləti yazmaqdır, qələmə xəyanət edib, nahaq danişanla-rın, böhtən söyləyənlərin axırı ki, bir cəzası olmalıdır.

Bir məqamı da qeyd edək ki, Türkiye Prezidenti Turqut Özal 1991-ci ildə Bakıya səfər edən-də də onun şəxsi mühafizəciliyi-ni o vaxt Vüqar Hüseynova hə-valə etmişdilər. Bu da, hər şeydən öncə, bir polis işçisi və həm də bir qeyrətli, təssübkeş insan kimi Vüqara bəslənən etimad-dan irəli gəldi.

Yeri gəlmışkən, burada bir haşıya çıxməq istərdim. Mən bir pedagoq kimi insanların yaş-qrupları ilə bağlı da coxlu gizli psixoloji müşahidələr aparmışam. Gəldiyim qənaətlərdən biri də belə olub ki, adamları doğulduqları illərə görə də oxşar mə-nəvi-psixoloji keyfiyyətlər birləşdirir.

Milli Qəhrəman Vüqar Hüseynov 1969-cu il tə-vəllüdüdür. Elə mən özüm də 1969-cu ildənəm. Xoruz ili kimi qoroskop təqvimində özünə yer alan 1969-cu ildə doğulanlar tə-biətən-fitrətən evə-ailəyə, elə-obaça çok bağlı və istiqanlı olurlar. 1969-cu ildin övladları ail-eçanlı, qayğılaş, vətənpərvər, özlərini başqalarının-doğmalarının, yaxınlarının, dəst-tanışları-nın yolunda altruistcəsində fəda edənlər olurlar. Ədalətli olmaq, haqsevərlik, gözütoxluq və xəyə-nətkarları cəzalandırmaq bu ilin uşaqlarının əsas xarakterik cə-hətləridir. Etibarlılıq və insanla-ra, vətənə sədaqətli olmaq 1969-cu ildə Vüqarın həyətindən dəfə Vüqar on dörd nəferlik bir dəstədə Buzluq və Erkəc kəndləri arasındakı Başkənd ətrafında mövqə tutmuşdular. İyul ayının 20-si idi...

Bu sözləri qəhərdən boğula-boğula danişirdi şəhid qardaşı Fuad Hüseynov. Təbii idi, dağ boyda qardaş itkisindən söz açmaq hələmasan iş deyildi. Bu yerde İsmayıllı imanzadə ilə Ta-riyel Abbaslıının yuxarıda adı çəkilən ocerklərindən müvafiq his-səyə üz tuturam: "Sonra Vüqarın səsi-sədası Goranboydan, Gülüstən torpağından gəldi. Tor-paqlarımızdan erməni quldurlarının çıxarılması üçün sonuncu dəfə Vüqar on dörd nəferlik bir dəstədə Buzluq və Erkəc kəndləri arasındakı Başkənd ətrafında mövqə tutmuşdular. İyul ayının 20-si idi..."

Bir azdan Vüqargilin mövqə tutduğu yerde qanlı döyüş başla-dı. Düşmən sayca çox olsa da, ığid oğullarımız mərdliklə müda-fiə olunurdular. Vüqar əvvəlcə dizindən və sonra da qarın na-hiyəsindən üç gülə yarası aldı. Son nəfəsinə kimi Vüqar bar-mağını avtomatın tətiyindən çək-mədi, axıra qədər mərdliklə döyüsdü.

Köməyə gələn əlavə qüvvə-lər hesabına milis yoldaşları Vüqarın ve onunla birlikdə şə-hid olan, yaralanan dostlarının düşmən əline keçməsinə imkan vermedilər..." (s.258).

ardı səh.5-də

Vüqarın qardaşı Fuad

Qeyrətdən yoğrulmuşdu vətənpərvərliyi...

evvəli səh.4-de

Fuad onu da xatırlatdı ki, hələ SSRİ rəhbərliyi dövründə Vüqara bir polis əməkdaşı kimi ictimai asayışın qorunmasındaki xidmətlərinə görə Qızıl Ulduz ordeni verilmişdi.

1992-ci ilin 5 iyununda isə o, en yüksək ad olan Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülmüşdü.

Qeyd edək ki, Vüqargilin ailəsi Bakı şəhərində məskunlaşdır. Vüqarın atası Tofiq Cəbrayıl oğlu Hüseynov 47 il kimya-biologiya müəllimi işləyib. Anası Sevgili xanım Rizvanova 2009-cu ildə dünyasını dəyişdi və Sumqayıt şəhərində torpağa təpsirildi. Ailədə 3 qardaş onun Vüqar ailənin böyük övladı idi.

Qardaşları Həbib və Fuad ailə heyati qurublar. İndi Vüqarın adını Həbibin 4-cü sınıf şagirdi olan oğlu daşıyır. O da əmisi kimi mübariz, döyüşkən bir ruhda böyük və gələcəkdə bütün şəhidlərimizin qisasını alacağını düşünür.

Vüqar Hüseynovun adını daşıyan Daşkəsən kənd orta məktəbi indi Sülutəpə qəsəbəsində fəaliyyət göstərir. Fuad söhbətimizin sonunda dedi ki, qardaşım Vüqarın Daşkəsən kəndində büstü qoyulmuşdu. İndi həmin yerlər düşmən əsarətindədir. Arzumuz budur ki, torpaqlarımız işğaldan azad edilsin, Cəbrayılımız düşmənlərdən geri alınsın və orada şəhidlər muzeyi açılsın. Vüqarın da döyüşçü paltalarını, hərbi levazimatını ailəsi adından həmin muzeyə təhvil verək. Son dövrdəki 2-5 aprel tarixlərindəki ordumuzun əldə etdiyi uğurlar da bir daha bizdə bu ümidiyimizi artırır. İnanırıq ki, ulu öndərimizin siyasi dəsti-xettinə sadıq qalan olük prezidentimizin apardığı məqsədyönlü daxili və xarici siyaset öz bəhrəsini verəcək, Ordumuz şanlı qələbəsini uğurla başa çatdıracaqdır. Onda şəhidlərimizin dəruhları dinclik tapıb şad olacaqdır. Bizdə ata-babalarımızın ruhu qarşısında baş əyib, üzərimizə düşən vətəndaşlıq borcumuzu layıqince yerinə yetirəcəyik.

Bəli, bütün bunlar şəhid qardaşının sabahı, ölkəmizin işıqlı gələcəyinə olan ümidiyimizin ifadəsi idi. Elə şəhidlərimiz də bu amal uğrunda - vətənimizin parlaq gələcəyi uğrunda canlarından keçməmişdilərmi? Vüqar Hüseynovun adını daşıyan qardaşı Həbibin oğlu Vüqar da əmisinin yarımcıq qalmış şərəfli ömür yolunu və ülvə arzularını davam etdirib, yaşadادaq, onun və bütün şəhidlərimizin ruhunu sevincindədir...

Sakir ALBALIYEV

Ailəcanlı, elcanlı vətənpərvər oğul

Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Şükürbəylı kəndi üzrə inzibati ərazi nümayəndəsi Nəriman Əsədovdan şəhid Məhəmməd Xasay oğlu Rüstəmovun valideynlərinin harada məskunlaşması haqqında sorğuma cavab aldım ki, Bakı şəhərində yaşayırlar. Atası Xasay kişinin dünyasını dəyişdiyini də dedi Nəriman müəllim. Şəhidin özü barəsində isə təəssüratlarını bölüşüb qeyd etdi ki, Məhəmməd kənddə yaşına uyuşmayan ağsaqqalyana təbiəti ilə diqqəti özünə çəkərdi. Hamının xətrini, hörmətini qazanmışdı. Bir kimse ondan incik deyildi. Eyni zamanda Məhəmməddə elə bil ki, haqsızlıq qarşı bir başırmazlıq, üsyankarlıq var idi. Bəlkə də elə onu torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşlərə çəkib aparan duyğu da onun mənfur erməni qonşularımızın haqsız ərazi iddialarına qarşı ünsankarlığı oldu. Birinci növbədə o, haqsızlıq dözməyib elinə silah almaq qərar verdi, ikinci halda o, vətənimizin bütövülüy və toxunulmazlığı uğrunda bir fədai kimi döyüşlərə atıldı. Bir mahir topçu kimi döyüşçü yoldaşları arasında

rib. Hərbi hissənin komandirlərinin imzası ilə evlərinə ünvanlanan təşəkkür məktubları atası Xasay kişini, anası Qızbəs bacını, qardaş - bacıları Möhübbəti, Xəyalı, Pərvanə və Mətanəti qanadlandırib.

Vətənə qayıldan sonra Məhəmməd bir müddət rayonda təmir-tikinti idarəsində fəhlə işləyib. Sonra tale onu sərhəd qoşunları sistemine aparıb. 1991-1992-ci illərdə burada çavuş rütbəsi ilə qulluq edən Məhəmməd Rüstəmov erməni işğalçılardan qisas almaq üçün rayon hərbi alayına üz tutub...

1993-cü ilin yanvarından başlayan cəbhə yolları Məhəmmədi dəfələrlə sınağa çəkib. O, ilk "im-tahan"dan uğurla çıxıb. Sirik, Quşçular, Sur, Daşbaşı, Dolanlar kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə də Məhəmməd qeyrətinə sığırnaq düşmən qarşısında mərdliklə dayanıb" (s.503).

Eyni zamanda biz burada Məhəmməd Xasay oğlu Rüstəmovun 18 avqust 1969-cu ildə Cəbrayıl rayonunun Şükürbəylı kəndində anadan olması, 3 iyul 1993-cü ildə Xocavənd rayonu-

Sovet ordusundan komandanlıq tərəfindən valideynlərinə ünvanlanmış Fəxri Fərmanlarda da Məhəmməd Xasay oğlu Rüstəmovun hərbi xidmətdə fərqlənməsi haqda da fəxarətdoquran hıssələr səhəbat açılıb.

Bütün bunların mahiyyətindən nələr dayanır sualının cavabında deyərdim ki, nakam bir ömür yolcusunun işıqlı xatirəye dönmüş parlaq eməlli dayanır. Bəli, bu 24 illik qısa və şərəflə həyat tarixçəsinin ayrı-ayrı fragmentlərini göz önüne getirmek kifayətdir ki, deyilənləri bir daha təsdiq edəsen. Götürək ölüm haqqında sənədində həkimlərin qoymuğu diaqnozu: Məhəmməd döyük zamańı aldığı çoxlu qəlpə yaraları və sol ayağının mərmi zərbəsində itirilməsi nəticəsində həyatını itirib şəhid oldu. Bu, o mənaya gəlir ki, Məhəmmədin bədənini dəlme-deşik edən sonsuz sayda mərmi qəlpələri vətənimizin ürəyinə tuşlanmış həmin sayda zərbələrin qarşısını almaqda bir ərəğ kimi Məhəmməd öz canını sıpərə döndərdi. Bir vətənə fədaisi kimi o, öz şirin canını və bir ayağını belə vətənin yolunda qurban verməklə şərəflə bir ölüm qazanıb yenilməz şəhidlik zirvəsi fəth etdi. Bu, ölüməsan mərmi qəlpələrinə qarşı meydən oxumaq, vətənin azadlığı uğrunda ölümün gözüne dik baxmaq və ölümün içinde ölümsüzlük tapmaq cəsarəti idi... Bu, belə...

Soldan 3-cü: Məhəmməd

nun Quşçular kəndində şəhid olmasının haqda da məlumat alırıq.

Yenə də 1969-cu il təvəllüdünən üstüne gəlirəm. Mənimlə yaşasdır - mənimlə bir il-dəndir şəhid Məhəmməd. 1969-cu ildə doğulanların bəxti-taleyi şəxsi həyatlarında yaxşı getirməsə də (birinin ömür yolu yarımcıq, o birinin ailə qurmaqdə yarımaşı - tale yolu yolu yarımcıq olması və s.), ictimai həyatda xoşbəxt tale yolçuları olurlar. Ele Məhəmməd Xasay oğlunun da yarıda qırılan ömür yolu cəmi-cümətənə 24 illik qısa bir zamanı ehətə etse də, çox zəngin və şərəflə içtimai əhəmiyyətli tale yolu keçib.

Bir qəzet yazısında isə onun barəsində belə bir qeydə rast gəlirik ki,

1991-1992-ci illərdə MDB sərhəd qoşunlarında praporşik olub,

Cəbrayıl alayında topçu olub.

Düşmən məməsindən üç yerdən

yaralanıb, ayağının birini qəlpə qoparıbmış, xəstəxanaya çatmayış yolda dünyasını dəyişib.

Məhəmmədin ölüm haqqında

şəhadətnamə kağızında isə həkimin

bu cür qeydlərinə rast gəlirik:

qarın nayihəsindən daxilə keçən

çoxlu qəlpə yaraları, sol ayağın

travmatik amputasiyası.

kildə tanıyıb və bir paqon daşıyıcı - hərbi rütbə daşıyıcısı kimi özünü bu yola həsr edib, yaxın geləcəkdəki MDB-dən müstəqil dövlət kimi qopub-ayrilan dövlətimizin qorunmasına məqsədli olaraq fəaliyyət göstərib. Elə bunun da məntiqi nəticəsi kimi doğulduğu rayonun hərbi alayında topçu kimi xidmətini davam etdirib. Arxasında dayandığı iriçəpli artilleriya silahları ilə azgin düşmənlərə qarşı fədakarcasına mübarizə aparıb.

Bax bütün bu kimi tərcümeyi hal fragmentləri bir daha Məhəmməd Xasay oğlunun bir cəsur döyüşü kimi əsl vətən oğlu, el oğlu, torpaq oğlu olmasından sonraq verən canlı həyat səhnələridir ki, son məqamda da canını vətən yolunda şəhid etmək çəkinmədi, ömrünü vətənimizin ömrünə calayıb ölməzliyə qovuşdu.

"Cəbrayıl şəhidləri" kitabından da bir epizoda diqqəti çekmək Məhəmmədin gəncliyindən süzülən işığın ehətə dairəsinə karakterize etmek isteyirəm. İrkutsk və Litva şəhərlərində sovet ordusunda xidmət keçən Məhəmməd Rüstəmovun komandirlərinin evlərinə ünvanlanan təşəkkür məktublarının valideynlərini, qardaş və bacılarını xoşmujdə kimi sevindirməsi özü bir xoşbəxtlik parolu deyildimi?! Deməli, 18 yaşlı bir gənc uzaq bir diyarda - Rusiyada öz eməlli ilə üz ağırdıb, Rusiyadan Azərbaycana - doğulduğu ailəyə bu üzagliğindən sevinc payı düşüb, ailə üzvləri qəriblikdə olan Məhəmmədin xoş sorağından fərəh hissi keçirib. Bu isə o deməkdir ki, onun eməllerinin işığı həttə ölkələr keçib, ellər aşarmış, bu isə o deməkdir ki, həttə qurbətdə olanda belə ondan doğma ailə üzvləri sevinc-fərəh payı görübüşür. Deməli, Məhəmməd Xasay oğlu öz doğma Azərbaycanında da, yad bir diyarda da həmişə xoş eməller sahibi kimi özünə şərəflə ad-san aymağı bacarıb. Eyni zamanda o bir oğul kimi həm vətənəne layıqli övlad olub, vətən borcunu şərəfə yeriňe yetirdi, həm də öz valideynlərinin əziz-girami balası olub onları öz xoş sorağı ilə sevindirib-fərəhələndirdi, həmçinin qardaş-bacılarına da istiqanlı, üzəğardan bir qardaş olub, onların könüllərini şad elədi.

Orta məktəb illəri. Sağdan qabaqda 1-ci (oturulu halda)

praporşik kimi xidmət göstərib, hələ Sovetlər Birliyi dağılmamışdan müstəqil Azərbaycanımızın sərhəd bütövülüyünü çox aydın şe-

ardı səh.6-da

Sağdan 1-ci: Məhəmmədevvəli səh.5-də

Bir həmkəndli kimi isə - Nəriman müəllimin söhbətlərindən də

Ailəcanlı, elcanlı vətənpərvər oğul

məlum olduğu kimi, öz elinin-obasının qarşısında ləyaqəti bir ömür yaşıdı. Bacısı Pərvənənin, Mətanətin de xatırlarında Məhəmməd görkəmce ciddi olsa da, şən, oynaq xəsiyyətli, mehriban qardaş kimi, qohumcanlı, ata-anaya, qardaş-

nunla təkcə fiziki yaş yox, həm də daxilən tek millesmə yolu keçirmək le mənəvi yaş da qazanır. İller insanı çox sınaqlardan keçirir, əlkədən əleyib, xəlbirdən keçirir, insanı bu sınaqdan məhək daşı kimi yonub çıxarıır. Kimin də nəyə qadir olduğunu

Birinci cərgədə soldan 2-ci Məhəmməd

bacıya yanımcıl bir insan kimi yaşayır. Hətta Məhəmmədin qardaşı qızları olan Xəyale və Səkinə Rüstəmzadə də əmirlərini üzdən-siftdən görmüş olmasalar belə, haqqında eştidikləri xatırların işığında onun mehriban çöhrəsinə fikrən-xəyalən təsəvvürlərinde canlandırır, onunla bir el arxası olan yenilməz idig əmi kimi qürur hissi keçirirlər.

Mən bütün bu kimi müsbət iradi keyfiyyətləri həm də Məhəmmədin doğulduğu 1969-cu ilin ayağına yazmaqla həmçinin bu sahədə astrologiya elminin, psixologiya elminin də qarşısında belə bir problemlərin araşdırılmasına zərurət olduğunu qeyd etmək istədim. Doğulduğu illərin insanın tale yolunda rolu, insanın təbiətinə və psixikası-

nu üzə çıxdırdı.

Bizim haqqında bəhs etdiyimiz şəhid Məhəmməd Xasay oğlu Rüstəmovun da xoruz ili olan 1969-cu ildə başlanan cismani ömür yolu elə xoruz ili olan 1993-cü ildə də şərəfle sona yetdi. İki astronomik təqvim tsiklini (1969-1981; 1982-1993) cismani ömür yolu kimi qət edən Məhəmməd el-oba, vətən qarşısında oğulluq borcunu ləyaqətlə yerinə yetirdi. Ona Tanrı tərəfindən bağışlanmış 24 illik tale yolunda öz parlaq əməlləri sayəsində adını ölməzler cərgəsinə yazdırıbildi. Şəhidin yeri isə Tanrı dərgahında behiştikdir.

Şakir ƏLİFOĞLU

Dünya yaranandan insan oğluna öz qoyunda yer ayırib. Yaşın bilmədiyimiz bu dünya bəlkə də insan övladıyla qoşa yaranıb. Çünkü bütün yaranmış ne varsa hər birində insan zövqünün, insan zəhmətinin əlamətləri öz əksini tapıbdır. Dünyanın insana bəxş etdiyi nemetlər hər zaman qayğıya, sevgiye və qorunmağa ehtiyat

"Xudafərin harayından qalan mən..."

arət etdi. Ona Allahdan şəfa di-lədik. Amma çox təessüflər olsun ki, onun Vətən eşqiylə, ülvı arzularla döyünen ürəyi gələn əzablara tab gətirməyərək dayandı. Cəbrayıllı eli və onu tənianyan istəməsələr də 31 may 2016-ci ildə Sofu Bilalı torpağa tapşırmalı oldular. Zaman öz hökmünü yeritməyi bacardı yene. Aramızdan bir şair də əskildi. İnsanlara sevgi dolu misralar

Yaddaşa hopan ömür

duymuşdur. Yaranmış gözəlliklər vəsf olunmağa can atmışdır. Bu gözəllikləri dilləndirmək, ondan ilham mənbəyi kimi istifade etmək əsrər boyu şairlərin, aşıqların, rəssamların boynuna düşən şərəfli vəzifə olmuşdur. Bu gözəlliklərin vəsf olunması Sofu Yusif ocağının yadigarı olan Sofu Bilalın da üzərinə düşmüşdür. Şairliyinin ürkəkləri oxşadığı günlerin şahidi kimi onun haqqında nə isə yazmayı özümə borc bilərək bu sətirləri ağ kağız üzərində düzəmeye başladım. Sağlığında aramızda yaş fərqliyin çox olmasına baxmayaraq, ürəyini açlığı bir insan kimi bu sözləri dili gətirmək mənim şərəfli vəzifəmdir.

Sofu Bilal (Rzayev Bilal Yusif oğlu) 1940-ci ildə Cəbrayıllı rayonunun Qumlaq kəndində anadan olmuşdur. Onun haqqında ilk məlumatım bundan ibarətdir. Bir rayondan olaq da təsadüf elə gətmişdir ki, bizim tanışlığımız qəçqınlıqdan sonra illerdə baş tutmuşdur. Bu tanışlığın birinci səbəbkəri aşiq sənətində azman sənətkar kimi şöhrət qazanmış Dirili Aşiq Qurbanının adını yaşıdan "Dirili Qurbanı" məclisi olmuşdur.

Bu məclis adına görə çox görüşlərə səbəbkər olmuş bir məclisdir. İller boyu davam edən yoldaşlıq sonradan burada dostluğa çevrildi. Söhbət əsnasında öyrənil bunu da bildim ki, Bilal dayı BMMT-nun kitabxanacılıq fakültəsini bitirib. Onda xalq yaradıcılığına olan diqqət və qayğı əvəzolunmaz bir səviyyədə idi. Onun yazmış olduğu bayatılar, oxşamalar, kiçik hekayələr deyilənləre bariz nümunədir. Onun qəlbində yurd həsrəti elə kök atmışdır ki, bunu dilnən demək mümkün deyildir. Onun bizim məclisə hər gelişiyi toy-bayram olurdu. O, ətrafında əyləşən hər bir insanı öz müdrikliyi sayəsində özünə doğmalaşdırmağı bacarırdı. O insan sanki "Dirili Qurbanı" məclisinin ab-havasıyla qidalanırdı. Məclisin hər uğuru onu bir az da cavanlaşdırırırdı. O, bu məclisə ata yurdumdur deyirdi. Üzvlərinə qardaş kimi baxırdı. Son vaxtlar üstünü alan xəstəliklər onu bizdən uzaqlaşdırmağa başladı. Ürəyi hər zaman bizimlə birlükde döyünen insan, ürəyinin istisiylə bizləri isitməkdən məhrum oldu. Dəfələrlə o ağır günündə bir məclis olaraq "Dirili Qurbanı" məclisi onu zi-

Bədii təhlil qabiliyyətin qibə etdiyim felsefə doktoru, dosent Şakir Albaliyevin "Durğu işarəsiyəm" adlı sual dolu mənzüm hayət hekayətini oxudum. Və həmin hekayəti oxuduqca çalışdım ki, onu özüme, ele özü demişkən, bir az yaxın buraxıb ki, görüm həmsöhbətim hansı durğu işarəsi altında köklə-

dum, nələri gördüm o qoşa nöqtələrin arxasında? Dünyanın əndişəsi olan bu insan, elə dönyanın da dərəndi-qəmini içən yığaraq, ürəyinin yığını şam kimi əri-de-əridə incəldi, çəkmədiyi dağ qalmadı, soldusalarıldı, ağappaq ağardı...

Və həyatının boz üzü kimi, engelli, döngəli,

həyatlarından basaraq lap elə dəvenin beli kimi canlı bir sual işarəsinə çevirmişdir.

Zalim həyatın bütün bu işləklərinə qarşı heç bir çıxış yolu görməyən müellif: "Qürurum yol versa, leysan olub gözlərimdən yağırdım..." deyir.

Və elə bil sanki məhz onun üçün deyilib

diğinin etirafını da oxucuların diqqətinə çatdırmaq istəyirəm:

"Apostroflu söztək uzanıramsa səsədə, demek, bir mənası var, işlərin hənası var, bəzəyi, xinası var; Könümdə bir gözelin ilahi butası var, başında çatlayacaq eşqinə xətası var."

Müellif həyat hekayətinin sonunda öz

VERGÜLTƏK DÜNYAYA GƏLƏN KÖRPƏNİN ÖMÜR DOLAYLARI

nib və hansı əhval-ovqatdadır:

"..Baxın, məni özünə bir az yaxın buraxın. Cavabını tapın: Durğu işarəsiyəm, sorğu işarəsim?"

Onun qoşa nöqtə kimi zillənmiş gözərinin içine baxaraq, odlu baxışlarından, könül naxışlarından bir fikir çeləngi toxuyaraq və nəhayət dudurdu gözlərinin aynasında könül dünəyini oxumaqla, fikir qaranlığından aydınlığa çıxmaga çalışdım...

Və mən nələri duy-

özünün isə qalmaqallı və hay-həşirli olmadığını, nida işarəsətə duruşuya sanki bize bir çox mətbələbəri başa salmaq istəyir Şakir müellim:

"Yəni, o demək istəyir ki, nidanın özü kimi zərif bədəniylə həyatın bütün işləklərini, oyunlarını, dolanbac kələklərini boş bir şey adlandırb yola vermişdir. Və bu üzüyolalığını görən həyatın da, her dərdini-sərinin onun belinə yüklediyini, endərdiyini söyləyir. Nəticədə isə uzun, düz, nida işarəli qəmətini

bu deyim:

"Allah da dərdi çəkə bilənə verir."

Yəni şələ çəkib, yüksətən də sual işarəsi görkəmə salır. Bəli, insan həyatı doğrudan da sirlə və suallarla dolu yekə bir cuvaldır. Və dərdli insanlar da elə o sual dolu yüklərini çəkməkə bir gün özləri də dönüb olurlar canlı bir sual...

Və sonda, "Durğu işarəsiyəm" adlı yazısında müellifin bütün bu dərd-sərinin yalnız bir mənbədən qaynaqlan-

oxucularına, daxili duygularımızla birgə zahiri simamızı da dəyişən döyü işarələrini taleplerinən bir əmri kimi qəbul etmələr tövsiyə edir:

"Hərəsi bir cürə, hər biçimdə, taleyin əmri bu döyü işarələri..."

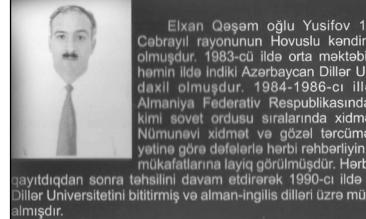
İsmayıllı Qəzənfər oğlu Məcidli

AMEA-nın Genetik Ehtiyatlar İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, agrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (əlaqə telefonu 050-677-49-74)

Cəbrayıllı alimlər

Alman dilciliyinin azərbaycanlı mütəxəssisi

Elxan Qəşəm oğlu Yusifov 19 Cəbrayıllı rayonunun Hovuslu kəndində doğulmuşdur. 1983-cü ilde orta məktəbi həmin ilde inddiki Azərbaycan Dövlət Universitetində məzuniyyəti almışdır. 1994-cü ilden ADU-nun A-leksikologiyası və əslubiyatı kafedrasında müəllim, son müəllim və alman dil fakülətinin dekan müavini vəzifəsindədir. 1994-1995-ci illərdə Tələbə Qəbul üzrə Dövlət Komissiyasının üzvü olmuş, qəbul imtahanları programı, təqdimatçılarının nümunələri hazırlamışdır. 30-dan çox elmi-publisistik məqalələrin mütləküdür. Dəfələr AFR-də kəseminarda iştirak etmiş və bir sıra kursları sertifikasi almışdır. Hal-hazırda Azərbaycan Diller Universitetinin Müasir kafedrasının baş müəllimidir. 2011-ci ilde German dissəsi təqdimatçı işi müdafiə etmiş və 2013-cü ilde Prezident yanındakı Ali Attestasiya Komissiyasının qərarı ilə filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır.

Ailəlidir, bir övladı var.

Elxan müəllim 2013-cü ilde "Elm ve təhsil" nəşriyyatında çapdan buraxılmış "Alman dilində inkar prefiksleri və onların funksional - semantik təhlili" adlı monoqrafiyasını daşınmışdır. Müəllim hər bir dilin məxsus inkar prefikslerinin olmadığı, -na, -bi- ve bu kimi digər prefikslerin də ərəb, fars mənşəli olduğu və bəzi alınma sözlərdə işləndiyi fikri irəli sürür.

Lakin müxtəlif sistemli dilleri müqayisə etdikdə melum olur ki, inkarlıq kateqoriyasının müxtəlif ifadə vasitələri hər bir dilde mövcuddur. Bunlar inkar edatları, inkar sözənləri, inkar bağlayıcıları, inkar sözərləri, inkar affiksler (prefiks, infiks, suffiks) və s.o.bilər.

Bununla əhəmiyyətli olur ki, inkarlıq kateqoriyasının sahənin tədqiqi böyük maraq keşf edir. Bu tədqiqat dilin sistem təşkilinin və sistem əlaqələrinin bütün seviyyələrdə öyrənilməsinə yardımçı olur.

Məlum olduğu kimi, sahə məfhumu tədqiqatçılar tərəfindən müxtəlif cür şərh olunsa da, bu, müxtəlif nəzəriyyələr əsasında dilin coxsayılı təzahürərinin təhlilinə mane olmur.

I. Trir və V. Porsiqin adı ilə bağlı olan sahə ideyası, bu prizmadan dilin təsvirinə olan baxış müasir dilçilikdə geniş yer tutur. Bu yanaşma dil hadisələrinin bütün bir paradigməsinin tədqiqini doğurmuşdur: paradigmətik sahələr və leksik qrupları İ. Trir, U. Qudenəf, T. Launsberi, E. Kosev, grammatik sahələrle V. Admoni, grammatik-leksik sahələrle E.V. Qulqa, E.I. Şendels, sintaktik sahələrle V. Porsiq və L. Vaysqerber, funksional-semantik sahələrle isə A.V. Bondarko məşğul olmuşlar (27, 47; 33, 48, 44, 126; 109, 252; 111, 14; 129, 424; 138, 228)" (s.10-11).

Bu minvalla Elxan müəllim alman dilində inkar prefikslerinin funksional-semantik təhlili istiqamətində maraqlı mühəsiblər irəli sürür, inkar prefikslerinin təsnifatı ilə bağlı dəyərləri fikirlər səsləndirir.

Monoqrafiyanın əsas məqsədinin alman dilində inkar prefikslerini sistemli şəkildə təhlil etmək iden ibarət olduğunu söyləyən tədqiqatçı bunun üçün aşağıdakı konkret vəzifələrin yerinə yetirildiyini diqqətə çatdırır:

"- alman dilinin ayrı-ayrı tarixi mərhələlərində inkar prefikslerinin inkişaf və dəyişməsinə nəzər salmaq (qədim, orta və yuxarı alman dilində);

- prefiksli sözdüzəltmədə semantik əlaqələri tədqiq etmək (inkar mənəni prefikslerin materialı əsasında);

- müasir alman dilində inkar prefikslerin ifadə vasitələrini sistemli şəkildə müəyyənləşdirmək;

- alman dilində inkar prefikslerinin funksional-semantik və funksional-əslubi xüsusiyyətlərinə, kommunikativ-pragmatik perspektivlərini araşdırmaq;

- alman dilində geniş miqyasda prefikslerin ifadə vasitələrini dəyişməsi və yerini müəyyənləşdirmək;

- etimoloji mayar, məhsuldarlıq və işlənməsinə görə alman dilində inkar prefikslerinin təsnifatını vermək;

- alman dilində inkarlıq mor-

Məcburi köçkünlük sapandan daşları kimi hərəmizi bir tərəfə tulladı: qonşu qonşudan, qonşum qohumdan, kəndçi kendcidiən perik düşdü. Həc kəsin heç kədən xəberi olmadı. İndi-indi camat xeyrə-sərde bir-birile bir-iki saatlıq görüşüb səhbətəşməyə macal tapa bilir. Bütün bunları deməkde sözümüz evi var. Dağtumas ərazisi ile inzibati baxımdan qonşuluqluda yerleşen Hovuslu kəndinə XX əsrin əvvellərində atamın Durna adlı bibisi (Mirimova Durna Albali qızı) gelin köçmüdü və övladları, nəvərləri de burada yaşıyırdı. Durna bibimizin oğlu Qəşəm dayı tez-tez bize gelərdi. Hələ yadimdadır, mən 3-4 yaşlarında olanda məni qucağına alıb barmaq hesabı saymaq da öyretmişdi. Mənim orta məktəbdə əlaçılıq olmağımla, rayon qəzeti olan "Kolxozçu"ya (indiki "Xudafərin") yazdımım məktubların tez-tez məqalə şəklində çap olunmasına baxıb ələ sevinirdi. Durna bibimiz de, Qəşəm dayımız da dünyalarını Hovuslu dəyişdilər, Cəbrayıllı torpağında dəfn olundular. Qəşəm dayının məndən yaşça böyük olan oğlanları Təvəkkül həkim də, Elxan müəllim də orta məktəbi əlaqımlıtlər bitirib müvafiq ixtisaslar üzrə ali məktəblərə qəbul olmuşdular və yüksək ixtisaslı mütekəssis kimi təhsilə yiyələnmişdilər. Təvəkkül həkim ele o vaxtdan Bakıda qalıb həkim işləyirdi. İndi tibb üzrə fəlsəfə doktorudur. Elxan müəllim isə kəndlərində alman dilindən dərs deyirdi.

İş belə gərdi ki, məcburi köçkünlük faciəsi başımızın üstündən aldı, uzun müddət bir-bir-mizdən xəberimiz olmadı. Hətta mənim həmmüəllifliyimlə çıxan Cəbrayıllı rayonu haqqındaki ensiklopedik məlumat kitabımızda da cəbrayıllı alımlarla bağlı məlumat qrafasında mənim yaxın qohumlarım olan bu iki qardaşın - Təvəkkül və Elxan Yusifovların adları mənim xəbersizliyimin ucbatından öz əksini tapmayıb.

Bu yaxınlarda yolum Azərbaycan Diller Universitetinə düşməndə. Alman dili kafedrasının qabağından keçəndə özündən ixtiyarsız Elxan müəllimi yadına saldım və aralıdan gördüm ki, iki alim bir-birli ilə səhbət edir. Yaxınlaşış salam verdim, diqqət etdikdə 23 illik ayrılıqda görünüşünə bir qədər de dəyişilmiş olan Elxan müəllimi tanıya bildim. Elxan müəllim də əvvəlcə məni keçmiş telebələrindən biri zənn etdi, axıri ki handan-hana məni tanıdı. Kabinetinə keçdiq, ərşən-kürsündən bir az səhbət etdi. Orta məktəb illərini xatırladıq, atalı-anlı qayğısına gənclik illərimizi, bəxtəver Cəbrayıllı günlərimizi anıb kövrəldik də. Sonra bir etiraf da dilinə gərdi Elxan müəllim. Dedi ki, o vaxt biz sənə qibət edirdik, hələ bir az da paxillığımız tuturdı. Niye? - soruşub xəber aldıqda cavab verdi ki, atam hər dəfə size gedib-gələndə səndən çox böyük məhəbbətə söz salardı, sən istedəndən danişib tərifleyərdi. Sakir adı dilinə ezbəri idi. Deyirdi ki, yox ey, Şakirin oxumağına, yazmağına heç biriniz çat-

Hal-hazırda Azərbaycan Diller

Cəbrayıllı rayonu üzrə 2016-ci il üçün əkin sahələrinin uçotunun aparılmasına dair

Ətəyi sahə və 0,40 ha əkin sahəsi torpaq sahəsinin ayrılması hesabına olmuşdur.

Rayonda mövcud olan 23 inzibati ərazi dairələrinin hamısında ayrı-ayrı aile təsərrüfatları payızlıq və yazılıq əkin aparılmışdır.

2016-ci ilin mehsulu üçün əkin sahələri 3684 hektar təşkil etmişdir ki, bu da əvvəlki ilə nisbətən 12 hektar və ya 25 faiz çox deməkdir. Əkimli tərevəz sahələrindən 30 hektar pomidor, 20 hektar baş soğan, 4 hektar xişə, 0,5 hektar kələm, 1 hektar sarımsaq və 4,5 hektar sair tərevəzərin payına düşür. Ətraq üçün bostan bitkilərinin cəmi 4 hektar olmuşdur

Əsas ətraq mehsulu olan payız-

lıq və yazılıq dənli və dənli paxılalıların əkin sahəsi 2646 hektar olmuşdur. 2016-ci ilde tərevəzərin əkin sahəsi cəmi 60 hektar olmuşdur ki, bu da əvvəlki ilə nisbətən 12 hektar artırılarq 28 hektar təşkil etmişdir. Cari ilde şeker çوغunduru 12 hektar olmuşdur ki, bu göstərici 2015-ci ilə nisbətən 5 hektar və ya 25 faiz az olmuşdur. Strateji mehsul olunan pambığın daha yüksək qiymətə alınacağına dövlət zəmanəti verilməsi ilə əlaqədar kənd təsərrüfatının aparıcı sahələrindən biri olan pam-

foloji, leksik və sintaktik ifadə vasitələrini, habelə kontekstual-situativ indikatorlarını təhlil etmək" (s.6)

Bu cür problemə aydın baxış işi yanaşan E.Q. Yusifov alman dilciliyi tarixinə də müraciət edir, inkarlıq kateqoriyasının hansı istiqamətlərdən öyrənilməsi məsələsinə bəle şərh verir:

"A. M. Peşkovski və V.Q. Admoni inkarlıq modal münasibətlər sahəsinə daxil etdikləri halda, V.N. Bondarenko inkarlıq və modallıq arasında sıx əlaqə olduğunu qeyd edərək onların hər birinin müstəqil kateqoriya olduğunu göstərir (34, 64-71)."

V. Andreyeva, E.A. Qulqa və E.N. Şendels inkarlıq müstəqil qrammatik kateqoriya kimi izah edirlər (30, 33, 44, 284). Bəzi dilçilər inkarlıq ümumi və xüsusi inkarlıq ayıırlar. N.A. Bulax və V.Q. Admoni ümumi və xüsusi inkarlıq haqqındaki fikirlərin tərefdarlıdır (36, 7-12; 27, 167).

Əvvələ, qeyd edək ki, leksikologianın coxsayılı problemləri arasında funksional-semantik sahənin tədqiqi böyük maraq keşf edir. Bu tədqiqat dilin sistem təşkilinin və sistem əlaqələrinin bütün seviyyələrdə öyrənilməsinə yardımçı olur.

Məlum olduğu kimi, sahə məfhumu tədqiqatçılar tərəfindən müxtəlif cür şərh olunsa da, bu, müxtəlif nəzəriyyələr əsasında dilin coxsayılı təzahürərinin təhlilinə mane olmur.

i. Trir və V. Porsiqin adı ilə bağlı olan sahə ideyası, bu prizmadan dilin təsvirinə olan baxış müasir dilçilikdə geniş yer tutur. Bu yanaşma dil hadisələrinin bütün bir paradigməsinin tədqiqini doğurmuşdur: paradigmətik sahələr və leksik qrupları İ. Trir, U. Qudenəf, T. Launsberi, E. Kosev, grammatik sahələrle V. Admoni, grammatik-leksik sahələrle E.V. Qulqa, E.I. Şendels, sintaktik sahələrle V. Porsiq və L. Vaysqerber, funksional-semantik sahələrle isə A.V. Bondarko məşğul olmuşlar (27, 47; 33, 48, 44, 126; 109, 252; 111, 14; 129, 424; 138, 228)" (s.10-11).

Bu minvalla Elxan müəllim alman dilində inkar prefikslerinin funksional-semantik təhlili istiqamətində maraqlı mühəsiblər irəli sürür, inkar prefikslerinin təsnifatı ilə bağlı dəyərləri fikirlər səsləndirir.

Monoqrafiyanın əsas məqsədinin alman dilində inkar prefikslerini sistemli şəkildə təhlil etmək iden ibarət olduğunu söyləyən tədqiqatçı bunun üçün aşağıdakı konkret vəzifələrin yerinə yetirildiyini diqqətə çatdırır:

"- alman dilinin ayrı-ayrı tarixi mərhələlərində inkar prefikslerinin inkişaf və dəyişməsinə nəzər salmaq (qədim, orta və yuxarı alman dilində);

- prefiksli sözdüzəltmədə semantik əlaqələri tədqiq etmək (inkar mənəni prefikslerin materialı əsasında);

- müasir alman dilində inkar prefikslerin ifadə vasitələrini sistemli şəkildə müəyyənləşdirmək;

- alman dilində inkar prefikslerinin funksional-semantik və funksional-əslubi xüsusiyyətlərinə, kommunikativ-pragmatik perspektivlərini araşdırmaq;

- alman dilində geniş miqyasda prefikslerin ifadə vasitələrini dəyişməsi və yerini müəyyənləşdirmək;

- etimoloji mayar, məhsuldarlıq və işlənməsinə görə alman dilində inkar prefikslerinin təsnifatını vermək;

- alman dilində inkarlıq mor-

biçiliğə maraq artmış və bu il 34 hektar pambıq sahəsi əkilmışdır.

Yem bitkilərinin əkin sahəsi 900 hektar olmuşdur ki, bunun da hamisi çoxillik ot olan yonca bitkisinin payına düşür.

Bütün bunlar ərazisi tamamilə işgal altında olan və müxtəlif rayonlarda məskunlaşmış Cəbrayıllı əhalisinin torpağa bağlı olduğunu bir dəha göstərir.

Sahib SÜLEYMANOV,
rayon Statistika
idarəsinin rəisi

XUDAFƏRİN

SON SƏHİFƏ

Nº 07 - 08 (6769-6770)

26 iyun 2016-cı il

DURĞU İŞARƏSİYƏM!

cümle sona yetməyib.
O cümlənin davamı
Qoşa gözlərdə qalub.
Gözlərimin içindən
oxu tap cümlələri.
Könlümün səsi dindi,
eşit züzmümləri.
Qoşa nöqtə kimi
sənə zillənən
odlu baxışlarından-
könlül naxışlarından
fikir çələngi
toxuya bilsən,
gözlərimin aynasında
könlümün dünəyinə
oxuya bilsən,
aydınlığa çıxarsan
fikir qarənligindən!
***

Dünyanın əndişəsin,
dərdin-qəmin, nəşəsin
içimə yiğdim,
incəldim-qincəldim;
Ürəyimdə yağ qalmadı,
əridim şam kimi.
Şəfəqim içimi sökdü,
duygular qəlbimə çökdü,
çəkəndiyim dağ qalmadı,
soldum-saraldım.
Hiddətən-ezabdan
bənimizi dəhəsərdi:
ürəkqopma tutdum
ağappaq ağardım;
Qürurum yol versə
leysan olub
gözlərimdən yağırdım...
Döndüm heyrətdən
Həyəcan səsində-
Nida işarəsinə,
Qarşısında dayandım
nidanın özü kimi,
həyatın döngəli,
əngelli boz üzü kimi.
Çaşma
Nida işarəsi tok
Durmuşsama qarşında.
Başă düş, demek
bir emma var başında.
Səs-küy qalmaqlayıb,
Hay-həşir salmałyam,
İndi mənə
dayanıb gəndən
qalma biganə!
Uzun, düz qarətim,
Zərif görkəmim
bir nida zərifliyi!
Hər şey nazikliyindən,
insan qalınlığından
sinar deyib bəbablar.
Nazikcə bədənimlə
Zəriflik timsaliyam.
Nidanın özü kimi
həyəcan sıqnalıyam!
Düz, inca qarətimlə
bu dünyani
yorub-yortdum
yasadim.
Yola verdim dünyanın
Oyunun-isləklərin,
dolambac kələklərin.
Dedim hər nədi,
boş şeydi,
pis gün gəldi-gedorđi.
amma gəlib-getdimi?..
pislik səna yetdimi?..

Ömür ötdü, yaş keçdi
illerin, taleyin hökmü
göstərdi həddini:
qocaldırın deyə
əlif tek düz qəddimi-
belimi əydi.
Bir az da
Fağrlığımı görüb

her dərdin
üstüne əndərdi,
yükün-şələsin
belimdən basdı dünya.
Məni qosqoşa görkəmində
Sual işarəsinə döndərdi.
Dəvənin belinə döndü
İnce boy, düz qarətim.
Əlif qəddim dal oldu,
Canlı bir sual oldu.
Bir tapmaca-sualam,
tapın cavabımı,
Açın
könlül kitabımı,
yozon mənasını:
kiminin əvvəlini,
kiminin sonrası...
Bir az xəyalə dalın,
fikrə gedin,
götür-qoy edin,
tapın sırılı-cavabını
mən tapmaca-sualın.

İnsan taleyinin sonu
Amansız əbədi sual.
ömrümüz boyu
ruhumuzda gəzib-dolaşib
say-hesabı yox suallar,
Axırdıa bir ucu
cismimizə gəlib-dolaşib
Cavabı yox suallar.
İçimiziiddi
müəmmə kimi,
çölmüzdən-
xarici görünüşümüzdən də
əyani şəkilde
asılıb qaldı
bu sual işarəsi.
İnsan buna neyəsin?
Daxili duygumuzla birlə
Zahiri simamız da
Döndü canlı suala.
Ey insan,
burdur her iki
cisməni və mənəvi
dünyamızın eksi:
sual içində sual!
Görk üçün.
İbrot götürəcəvab al!
Sələ çəkib yük götürəni
Salıb sual görkəminə
ne demək istəyir, nə
bu dünya görən?!.
Bu dünya
yaşammış röya...
Mahiyyəti
sirlə dolu yekə çuval.
Çək o çuval dolu
Sual yükünү.
Özün də dönüb ol
O sırrı daşıyan
Canlı sual!..
Beynimizdə
riqqətlə döyünen vurğu,
Qəlbimizdə
heyrətdən öyünən
əsrarəngiz duygubu
durğu işarələri.
***

Heyhat!
Bir damlaşan-
bir nöqtədən
başladı
canlı həyat-
insan ömrü.
Hərəsi bir cürə,
hər bicimde
taleyin əmri
bu durğu işarələri.
Cürbəcür rəng içində
halbahal bir dünya
yaşatdı insana
bu durğu işarələri-
bu duygubu işarələri!..

Cəbrayıl rayon prokurorunun 2016-ci ilin 3-cü rübündə
yaşayış yerləri üzrə vətəndaşların qəbul vaxtları

S/S	Yaşayış yerinin adı və qəbul yeri	Qəbul vaxtı	Qəbulu keçirən şəxs
1.	Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, 7-ci mikrorayon, 3126-ci məhəllə, 2-ci dala- da yerleşən Cəbrayıl rayonu Qovşudlu kənd tam orta məktəbinin fəaliyyət göstərdiyi inzibati bina.	09.07.2016-cı il Saat: 11:00	Prokuror Maarif Hüseyinov
2.	Sumqayıt şəhəri, Kimyaçılar qəsəbəsində yerleşən Cəbrayıl rayonu Süleymanlı kənd tam orta məktəbinin fəaliyyət göstərdiyi inzibati bina.	19.08.2016-cı il Saat: 11:00	Prokuror Maarif Hüseyinov
3.	Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, E.Mehdiyev küçəsində yerleşən Cəbrayıl rayonu 25 sayılı tam orta məktəbinin fəaliyyət göstərdiyi inzibati bina.	26.08.2016-cı il Saat: 11:00	Prokuror Maarif Hüseyinov
4.	Abşeron rayonu, Mexkalon-3 qəsəbəsində yerleşən Cəbrayıl rayonu Çullu kənd tam orta məktəbinin fəaliyyət göstərdiyi inzibati bina.	16.09.2016-cı il Saat: 11:00	Prokuror Maarif Hüseyinov
5.	Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Yeni Yasamal yaşayış massivində yerleşən Cəbrayıl rayonu Soltanlı kənd tam orta məktəbinin fəaliyyət göstərdiyi inzibati bina.	23.09.2016-cı il Saat: 11:00	Prokuror Maarif Hüseyinov

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

Cəbrayıl RİH başçısının I müavini, YAP rayon təşkilatının sədri Arif Aydin oğlu Fərzəliyev, anası

Uruza Əhməd qızı Quliyevanın

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Allah rəhmət eləsin!

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

Quliyev Səxavəddin Şülü oğlu	Qaraşov Namiq Əvəz oğlu
Hüseynova Mirəstə Məhəmməd qızı	Nuruşov Aydın Musa oğlu
Hüseynova Dəstə Nəbi qızı	Şirinova Şükufə Bayram qızı
Mehdiyev Əhməd Məmməd oğlu	Ağayeva Kübra Həsən qızı
Həsənov Ənvər Qırışa oğlu	Hacıyeva Pəkuzə Xanlar qızı
Bəyişov Aslan Qara oğlu	Rəhimova Züleyxa Lətif qızı
Rüstəmov Nuşirəvan Sarı oğlu	Abasəliyev Haxverdi Məmmədəfər
Hüseynova Hürü Şərif qızı	Əliyev Xəlyəddin Bayramalı
Gülməmmədov Ləliş Xıdır	Qasimova Sona Seyfəddin qızı
Soltanova Solmaz Soltan qızı	Qasimov Əvdil Qasim oğlunun
Quliyeva Əntiqə Qulu qızı	vəfatlarından kədərləndik-
Qurbanov Yahya Bayram oğlu	lərini bildirir və ailə üzvlərinə
Mustafayev Alim Cəfər oğlu	dərin hüznə başsağlığı verir-
Haqverdiyev Mirağa Məhəmməd	lər.

Allah rəhmət eləsin!

Baş redaktor:
Sakir Əlif oğlu
ALBALIYEV

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində qeydə
alınıb.

H/h:55233080000

kod: 200888

VÖEN: 9900003611

M/h: 013010001031

Kapitalbankın Cəbrayıl filialı

VÖEN: 8200035441

Ünvan: AZ 1037, Bakı şəh.,

Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə

"Azərbaycan" nəşriyyatı.

Telefon: (051) 441-15-82

Müəlliflərin mövqeyi ilə
redaksiyanın mövqeyi üst-üstə
düşməyə biler.

Materiallardakı faktların
doğruluğuna müəlliflər cavabdehdir.

Olyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Açıq Səma" qəzeti
kompüter mərkəzində yığılib,
səhifələnib və "Azərbaycan"
nəşriyyatında çap edilib.

albalievshakir@rambler.ru

Sifariş №: 1772

Tiraj: 1000